

1. NOG GEEN MAP 5: WAT ZIJN DE BEMESTINGSNORMEN IN 2015?

1.1 INLEIDING

De besprekingen met de Europese Commissie over het nieuwe actieprogramma in uitvoering van de Nitraatrichtlijn (MAP 5) zijn nog steeds bezig. Het MAP 5 zal de maximale bemestingsnormen voor de komende 4 jaar bepalen.

Zolang er geen nieuw actieprogramma is, blijven de maximale bemestingsnormen en bemestingsbepalingen van het huidige Mestdecreet van toepassing.

Zodra er duidelijkheid is over de maximale bemestingsnormen onder MAP 5, zal de VLM hierover uitgebreid communiceren via een persbericht, voorlichtingen en de VLM-website. U zal ook persoonlijk geïnformeerd worden via e-mail.

In afwachting daarvan, geven we u al enkele richtlijnen mee voor het nieuwe bemestingsseizoen.

De stikstofnorm uit dierlijke mest (incl. begrazing) zal sowieso maximaal 170 kg dierlijke N (kg/ha/jaar) bedragen. Er is momenteel nog geen derogatie voor de periode 2015-2018.

Spring oordeelkundig om met de bemesting. Hou daarbij rekening met de bodemvoorraad, de behoefte van het gewas en de eigenschappen van de bodem. We adviseren u dan ook om te bemesten op basis van bemestingsadviezen en u binnen uw bedrijf te houden aan de maximale stikstofbemestingsnormen van MAP 4. Als u de nutriënten inzet op de meest efficiënte manier (dosis, tijdstip, bemestingstechniek), kan de teelt de nutriënten optimaal benutten en worden de stikstofverliezen beperkt, zodat we de doelstelling van maximaal 5% MAP-meetpunten met overschrijding halen.

Het huidige MAP 4 voorziet voor 2015 een daling van de maximale fosfaatnorm. Naast stikstofuitspoeling moet ook het verlies van fosfaat gereduceerd worden. Vandaar dat in MAP 4 reeds voorzien is in een gefaseerde verlaging van de fosfaatbemestingsnorm. Aangezien de waterkwaliteit nog niet goed genoeg is, zullen wellicht bijkomende inspanningen verwacht worden. Ook hier geven we als raad om uw bodem te leren kennen via een bodemanalyse en de fosforbemesting af te stemmen op het overeenkomstig bemestingsadvies.

De andere bepalingen van MAP 4 (staalnameverplichting groenten, uitrijregeling, emissiearme aanwending, respecteren van de afstand tot de waterloop, transport- en burenenregeling, ...) blijven ook verder van toepassing totdat de nieuwe mestwetgeving goedgekeurd is.

1.2 OVERZICHT VAN DE BEMESTINGSNORMEN

Het volledige grondgebied van het Vlaamse Gewest valt onder het kwetsbaar gebied water. Daarnaast bepaalt het Mestdecreet echter ook afbakeningen van o.a. natuur- en bosgebied en fosfaatverzaaid gebied. Voor percelen die in meerdere afbakeningen liggen, gelden de strengste bepalingen.

De land- en tuinbouwers kunnen kiezen tussen twee systemen om de maximale stikstofbemesting te berekenen: systeem totale stikstof of systeem werkzame stikstof.

In de praktijk wordt het systeem van de werkzame stikstof al gebruikt bij de bemestingsadviezen voor stikstof. Werkzame stikstof is de hoeveelheid stikstof uit meststoffen, die het eerste jaar nuttig gebruikt kan worden door het gewas.

Werkingscoëfficiënten voor omzetting naar werkzame stikstof (% van totale N)

Groepen	Werkingscoëfficiënt %
Vloeibare dierlijke mest (mengmest, dunne fractie na scheiden van vloeibare dierlijke mest, ...)	60
Andere meststoffen, behalve gecertificeerde gft- en groencompost	60
Andere meststoffen die stikstof in dusdanige vorm bevatten waarbij slechts een beperkt gedeelte van de totale stikstof vrijkomt in het jaar van opbrenging	30
Vaste dierlijke mest, (samengestelde) vaste mest, (samengestelde) vaste kippenmest, vaste fractie van gescheiden mest, champost, ...	30
Stikstof van rechtstreekse uitscheiding bij begrazing	20
Gecertificeerde gft- en groencompost	15
Effluent van biologisch behandelde mest	100
Minerale meststoffen (kunstmest) en spuistroom	100

1.2.1 NORMEN IN KWETSBAAR GEBIED 'WATER'

1.2.1.1 SYSTEEM TOTALE STIKSTOF

Akkerbouw- en voedergewassen		Totale P ₂ O ₅ (kg/ha, jaar)	N (kg/ha, jaar)					
			Totale N		N uit dierlijke mest	N uit andere meststoffen	N uit kunstmest	
			Zandgrond	Niet-zandgrond			Zandgrond	Niet-zandgrond
Grasland	Maaien	95	370	380	170	170	200	210
	Maaien + grazen	90	350	360	170	170	180	190
Wintertarwe of triticale	Nateelt ¹	70	250	265	170	170	80	95
	Geen nateelt	70	200	215	100	100	100	115
Wintergerst of andere graangewassen	Nateelt ¹	70	200	215	170	170	30	45
	Geen nateelt	70	150	165	100	100	50	65
Suikerbieten		55	205	220	170	170	35	50
Voederbieten		55	305	330	170	170	135	160
Aardappelen		55	260	280	170	170	90	110
Maïs		75	205	220	170	170	35	50
Gras ² + maïs		95	270	300	170	170	100	130
Gewassen met een lage stikstofbehoefte ³		55	165	175	125	125	40	50
Andere leguminosen dan erwten en bonen		55	120	125	120 (Z) / 125	120 (Z) / 125 (NZ) ⁴	0	0
Andere gewassen		55	200	215	170	170	30	45

¹ vanggewas, wintergewas of ander volggewas

² Snijrogge geteeld als voedergewas (geoogst na 15 maart en afgevoerd) kan gebruikt worden als alternatief voor één snede gras (gemaaid na 1 april en afgevoerd).

³ Gewassen met een lage stikstofbehoefte zijn cichorei, witloof, fruit (behalve aardbeien), sjalotten, uien en vlas.

⁴ Z: zandgrond, NZ: niet-zandgrond

Gewas / gewascombinaties groenten en kruiden	Totale P ₂ O ₅ (kg/ha, jaar)	N (kg/ha, jaar)					
		Totale N		N uit dierlijke mest	N uit andere mest- stoffen	N uit kunstmest	
		Zand- grond	Niet- zand- gron			Zand- grond	Niet- zand- gron
Groep I	55	295	320	170	170	125	150
Groep II	55	230	250	170	170	60	80
Groep III	55	185	195	170	170	15	25
Groep I en I	55	385	420	170	170	215	250
Andere hoofdteelt met voor- of nateelt groep I	55	385	420	170	170	215	250
Groep I en II	55	340	370	170	170	170	200
Andere hoofdteelt met voor- of nateelt groep II	55	340	370	170	170	170	200
Groep I en III	55	320	345	170	170	150	175
Andere hoofdteelt met voor- of nateelt groep III	55	320	345	170	170	150	175
Groep II en II	55	320	345	170	170	150	175
Groep II en III	55	275	295	170	170	105	125
Groep III en III	55	250	270	170	170	80	100
3 of meerdere groenteteelten waarvan minstens één groente van groep II	55	320	345	170	170	150	175
3 of meerdere groenteteelten met geen enkele groente van groep II	55	250	270	170	170	80	100

De samenstelling van de groepen I, II en III vindt u op pagina 6.

1.2.1.2 SYSTEEM WERKZAME STIKSTOF

Gewas		Totale P ₂ O ₅ (kg/ha, jaar)	Werkzame N (kg/ha, jaar)		Dierlijke N (kg/ha, jaar)
			Zandgrond	Niet- zandgrond	
Grasland	Maaien	95	300	310	170
	Maaien + grazen	90	235	245	170
Wintertarwe of triticale	Nateelt ¹	70	180	195	170
	Geen nateelt	70	160	175	100
Wintergerst of andere graangewassen	Nateelt ¹	70	130	145	170
	Geen nateelt	70	110	125	100
Suikerbieten		55	135	150	170
Voederbieten		55	235	260	170
Aardappelen		55	190	210	170
Maïs		75	135	150	170
Gras ² + maïs		95	200	230	170
Gewassen met een lage stikstofbehoefte ³		55	115	125	125
Andere leguminosen dan erwten en bonen ⁴		55	70	75	120 (Z) / 125 (NZ) ⁵
Andere gewassen		55	130	145	170

¹ vanggewas, wintergewas of ander volggewas

² Snijrogge geteeld als voedergewas (geoogst na 15 maart en afgevoerd) kan gebruikt worden als alternatief voor één snede gras (gemaaid na 1 april en afgevoerd).

³ Gewassen met een lage stikstofbehoefte zijn cichorei, witloof, fruit (behalve aardbeien), sjalotten, uien en vlas.

⁴ Het gebruik van kunstmest voor andere leguminosen dan erwten en bonen is verboden.

⁵ Z: zandgrond, NZ: niet-zandgrond

Gewas / gewascombinaties groenten en kruiden	Totale P ₂ O ₅ (kg/ha, jaar)	Werkzame N (kg/ha, jaar)		Dierlijke N (kg/ha, jaar)
		Zandgrond	Niet-zandgrond	
Groep I	55	225	250	170
Groep II	55	160	180	170
Groep III	55	115	125	170
Groep I en I	55	315	350	170
Andere hoofdteelt met voor- of nateelt groep I	55	315	350	170
Groep I en II	55	270	300	170
Andere hoofdteelt met voor- of nateelt groep II	55	270	300	170
Groep I en III	55	250	275	170
Andere hoofdteelt met voor- of nateelt groep III	55	250	275	170
Groep II en II	55	250	275	170
Groep II en III	55	205	225	170
Groep III en III	55	180	200	170
3 of meerdere groenteteelten waarvan minstens één groente van groep II	55	250	275	170
3 of meerdere groenteteelten met geen enkele groente van groep II	55	180	200	170

De samenstelling van de groepen I, II en III vindt u op pagina 6.

1.3 NORMEN IN KWETSBAAR GEBIED 'NATUUR'

Onder het kwetsbaar gebied natuur vallen:

1. de gewestplanbestemmingen 'natuurgebieden', 'natuurontwikkelingsgebieden', 'natuurreervaten' en 'bosgebieden' met verstringing;
2. de bestemmingen 'natuur en reservaat' en 'bos' van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (GRUP).

In het kwetsbaar gebied natuur geldt het bemestingsverbod. Enkel op grasland kan een minimale bemesting gebeuren door rechtstreekse uitscheiding (begrazing) van maximum 2 GVE/ha, jaar. Sommige percelen in het kwetsbaar gebied natuur kunnen afwijken van dit bemestingsverbod.

1.3.1 ALGEMEEN

1.3.1.1 SYSTEEM TOTALE STIKSTOF

Akkebouw- en voedergewassen zonder BKM	Totale P ₂ O ₅ (kg/ha, jaar)	N (kg/ha, jaar)					
		Totale N		N uit dierlijke mest	N uit andere meststof- fen	Kunstmest	
		Zand- grond	Niet- zand- grond			Zand- grond	Niet- zand- grond
Grasland: maaien + grazen	60 ²	170	170	170 ²	0	0	0
Grasland: maaien + grazen met BKM ¹	60 ²	170	170	170 ²	0	100 ³	100 ³
Akker of grasland maaien	0	0	0	0	0	0	0
Akker of grasland maaien met BKM ¹	0	0	0	0	0	100 ³	100 ³

¹ Voor percelen met de biologische waardering 'Potentieel belangrijk grasland' in de hierboven vermelde bestemmingen kan de beheerovereenkomst 100 kg N/ha uit kunstmest (BKM) jaarlijks aangevraagd worden via de verzamelaanvraag van het ALV.

² Bemesting enkel via begrazing door maximum 2 grootvee-eenheden/ha op jaarbasis. 2 GVE komt overeen met 170 kg N/ha, jaar en 60 kg P₂O₅/ha, jaar. Die hoeveelheden mogen uitsluitend door begrazing afgezet worden.

³ Voor percelen met de biologische waardering 'Potentieel belangrijk grasland' in de hierboven vermelde bestemmingen kan met de beheerovereenkomst 100 kg N/ha, bovenop het bemestingsverbod of 2 GVE/ha, jaar nog maximum 100 kg N/ha, jaar uit kunstmest opgebracht worden. Als de norm voor kunstmest voor de betreffende teelt lager ligt (zie Normen in kwetsbaar gebied water) dan is die strengste norm van toepassing.

1.3.1.2 SYSTEEM WERKZAME STIKSTOF

Gewasgroep	Totale P_2O_5 (kg/ha, jaar)	Werkzame N (kg/ha, jaar)		Dierlijke N (kg/ha, jaar)
		Zandgrond	Niet-zandgrond	
Grasland: maaien + grazen	60 ²	34 ³	34 ³	170 ²
Grasland: maaien + grazen met BKM ¹	60 ²	134 ⁴	134 ⁴	170 ²
Akker of grasland maaien	0	0	0	0
Akker of grasland maaien met BKM ¹	0	100 ⁵	100 ⁵	0

¹ Voor percelen met de biologische waardering 'Potentieel belangrijk grasland' in de hierboven vermelde bestemmingen kan de beheerovereenkomst 100 kg N/ha uit kunstmest (BKM) jaarlijks aangevraagd worden via de verzamelaanvraag van het ALV.

² Bemesting enkel via begrazing door maximum 2 grootvee-eenheden/ha op jaarbasis. 2 GVE komt overeen met 170 kg N/ha, jaar en 60 kg P_2O_5 /ha, jaar. Die hoeveelheden mogen uitsluitend door begrazing afgezet worden.

³ De maximale hoeveelheid werkzame stikstof mag uitsluitend door begrazing afgezet worden.

⁴ De maximale hoeveelheid werkzame stikstof en totale fosfaatnorm mag uitsluitend door een combinatie van begrazing en kunstmest (maximaal 100 kg N/ha) afgezet worden. Met de beheerovereenkomst 100 kg N/ha, mag bovenop het bemestingsverbod of 2 GVE/ha, jaar nog maximum 100 kg N/ha, jaar uit kunstmest opgebracht worden. Als de norm voor kunstmest voor de betreffende teelt lager ligt (zie Normen in kwetsbaar gebied water) dan is die strengste norm van toepassing.

⁵ De maximale hoeveelheid werkzame stikstof mag uitsluitend door kunstmest afgezet worden. Met de beheerovereenkomst 100 kg N/ha, mag bovenop het bemestingsverbod of 2 GVE/ha, jaar nog maximum 100 kg N/ha, jaar uit kunstmest opgebracht worden. Als de norm voor kunstmest voor de betreffende teelt lager ligt (zie Normen in kwetsbaar gebied water) dan is die strengste norm van toepassing.

1.3.2 NATUUR MET HUISKADEL OF ONTHEFFING

Voor percelen met het kenmerk 'huiskavel' (H) of 'onthefing' (O) of beide (OH) gelden de bemestingsnormen van het kwetsbaar gebied 'Water'.

1.4 NORMEN IN KWETSBAAR GEBIED 'FOSFAAT'

Dit zijn de fosfaatverzadigde gebieden. Op percelen in dit kwetsbaar gebied geldt een beperking op de toediening van fosfaat. Voor de toegelaten hoeveelheden stikstof gelden de bemestingsnormen van het gebied waarin het perceel ligt.

Gewasgroep	Totale P_2O_5 (kg/ha, jaar)
Alle	40

MAP 4 voorziet een uitzondering voor percelen met een laag fosfaatbindend vermogen die liggen in fosfaatverzadigd gebied. De fosfaatnorm is er gelijk aan de fosfaatnorm van kwetsbaar gebied water verminderd met 10 kg P_2O_5 /ha, jaar.

2. NOG GEEN DEROGATIEREGELING VOOR 2015-2018

Momenteel is er nog geen derogatieregeling voor de periode 2015-2018. Daarom zal u begin 2015 voor uw bedrijf geen derogatie kunnen aanvragen bij de Mestbank. Zodra er duidelijkheid is over de derogatieregeling, de na te leven voorwaarden en de aanvraagprocedure, zal de VLM hierover uitgebreid communiceren via een persbericht, de VLM-website en e-mail. In afwachting daarvan bent u ertoe gehouden om de huidige bemestingsnormen na te leven.

3. ALGEMENE OPMERKINGEN OVER DE BEMESTINGSNORMEN

De opgegeven bemestingsnormen zijn maximale waarden. De optimale teelttechnische bemesting kan lager zijn afhankelijk van de bodemreserve en de teelt.

- De bemestingsnormen zijn inclusief de bemesting opgebracht door grazend vee. Dat betekent dat u rekening moet houden met de duur van de begrazing en het aantal dieren per ha om de hoeveelheid dierlijke mest te berekenen die u, naast de begrazing, nog mag opbrengen.
- Er is een algemeen onderscheid in de maximale bemestingsnormen naargelang het bodemtype, namelijk tussen zandbodems en niet-zandbodems. Tot de zandbodems behoren alle percelen die liggen in de landbouwstroken Kempen en Vlaamse zandstreek, behalve de percelen in Vlaams-Brabant. Alle andere percelen behoren tot de niet-zandbodems.
- Het gebruik van slib van rioolwaterzuiveringsinstallaties op landbouwgrond is verboden.
- In de beschermingszone type I van grondwaterwingebieden mogen geen meststoffen opgebracht worden.
- Sommige beheerovereenkomsten kunnen bemestingsbeperkingen opleggen. Raadpleeg hiervoor uw contract(en).
- Als gecertificeerde gft- en groencompost op een perceel wordt gebruikt, hoeft slechts 50% van de hoeveelheid P_2O_5 van die compost in rekening gebracht te worden.

4. SAMENSTELLING GROENTEGROEPEN

GROEP I: kolen (bloemkool, spruitkool, witte kool, boerenkool, spitskool, broccoli, romanesco-kool, rode kool, savooikool, Chinese kool, andere kolen), prei, artisjok, groene selder, bladselder, bleekselder, rabarber of aardbeien.

GROEP II: spinazie, courgettes, sla, vroege aardappelen (geoogst voor 31 juli), knolselder, peterselie, bieslook, basilicum, augurken, pompoenen, knolvenkel, koolrabi, paksoi, sierteeltgewassen die geteeld worden op niet permanent overkapte landbouwgronden en andere groenten die niet onder groep I of groep III vallen en geen teelt zijn met een lage stikstofbehoefte.

GROEP III: wortelen, rapen, koolraap, rode biet, pastinaak, rammenas, radijs, mierikswortel, schorseneren, wortelpeterselie, asperges, erwten, bonen, dille, kervel, tijm of andere kruiden met uitzondering van peterselie, bieslook en basilicum.

5. CONTACTGEGEVENS

Op werkdagen is de Mestbank telefonisch bereikbaar van 8.30 uur tot 12.00 uur en van 13.00 uur tot 16.30 uur. Bezoekers worden op afspraak ontvangen. U vindt de Mestbank online op www.vlm.be.

• VLM Regio West, met vestigingen in:	• VLM Regio Oost, met vestigingen in:
○ Koningin Maria Hendrikaplein 70 bus 75
9000 Gent
Tel.: 09 244 85 00	○ Diestsepoort 6 bus 74
3000 Leuven
Tel.: 016 66 52 00
○ Velodroomstraat 28
8200 Brugge
Tel.: 050 45 81 00	○ Cardijnlaan 1
2200 Herentals
Tel.: 014 25 83 00
	○ Koningin Astridlaan 50
3500 Hasselt
Tel.: 011 29 87 00